

PB173 – Ovladače jádra – Linux

X. mmap

Jiri Slaby

Fakulta informatiky
Masarykova univerzita

22. 11. 2016

LDD3 kap. 15 (zastaralá)

1 Mapování paměti jádra (mmap)

- mmap v uživatelském prostoru
- mmap v jádře
- mmap po stránkách

Příště

- Přímý přístup do paměti (DMA)

Sekce 1

Mapování paměti jádra (mmap)

Předání dat do/z procesu

- Známe: read, write, ioctl, ...
- U všeho nutné kopírování dat
  - copy_{from,to}_user apod.

Mapování paměti

- Namapování stránek do procesu
- Proces používá kus stejné paměti jako jádro

Systémové volání mmap (uživatelský prostor)

```
void *mmap(void *addr, size_t len, int prot, int flags, int fd, off_t off);
```

Alokace pomocí `mmap` (uživatelský prostor)

1 Upravujte nějaký `main.c` v uživatelském prostoru

2 Anonymní paměť

- `void *mmap(void *addr, size_t len, int prot, int flags, int fd, off_t off)`
- `len: 20M`
- `prot: PROT_READ | PROT_WRITE`
- `flags: MAP_PRIVATE | MAP_ANONYMOUS`
- `fd: -1`

3 Mapování `/dev/zero`

- `len` a `prot` stejné
- `flags: MAP_PRIVATE`
- `fd: deskriptor otevřeného /dev/zero`

Parametry mmap v jádře

- V uživatelském prostoru
  - `void *mmap(void *addr, size_t len, int prot, int flags, int fd, off_t off)`
- V jádře (opět) jedna položka ve `struct file_operations`
  - `int mmap(struct file *filp, struct vm_area_struct *vma)`
  - Parametry jsou předány přes `struct vm_area_struct`
  - Ovladač musí mapovat stránky mezi `vm_start` a `vm_end`
  - Ale **POZOR**, také ověřit privilegia (čtení, zápis, spuštění).

`struct vm_area_struct`

```
unsigned long vm_start; /* addr or random when addr is NULL */
unsigned long vm_end; /* vm_end = vm_start+len */
unsigned long vm_pgoff; /* vm_pgoff = off/PAGE_SIZE */
unsigned long vm_flags; /* vm_flags = encoded(flags|prot), see VM_READ etc. */
pgprot_t vm_page_prot; /* only for remap_* functions */
...
const struct vm_operations_struct *vm_ops; /* later ... */
void *vm_private_data;
```

Základní mmap funkce

- `linux/mm.h`, `struct vm_area_struct`
- `__get_free_page/pages` $\Rightarrow$ `remap_pfn_range`
- `vmalloc_user` $\Rightarrow$ `remap_vmalloc_range`

Příklad

```
int my_init(void)
{
    mem = __get_free_pages(GFP_KERNEL, 2);
    /* mem = vmalloc_user(PAGE_SIZE); */
}

int my_mmap(struct file *filp, struct vm_area_struct *vma)
{
    if ((vma->vm_flags & (VM_WRITE | VM_READ)) != VM_READ)
        return -EINVAL;
    return remap_pfn_range(vma, vma->vm_start, page_to_pfn(virt_to_page(mem)),
        4 * PAGE_SIZE, vma->vm_page_prot);
    /* return remap_vmalloc_range(vma, mem, 0); */
}
```

Přemapování 2 prostorů

- 1 V `module_init` alokujte 2+2 stránky
  - Dvojstránku pomocí `vmalloc_user`
  - Dvojstránku pomocí stránkového alokátoru
- 2 Zapište na všechny 4 stránky libovolný, ale různý řetězec
- 3 Vystavte (mapujte) stránky v `mmap`
  - První dvojice RO, druhá R/W (ověřte `prot`, tj. `vma->vm_flags`)
  - $0 \leq \text{vma->vm\_pgoff} < 2 \Rightarrow$ jedno mapování
  - $2 \leq \text{vma->vm\_pgoff} < 4 \Rightarrow$ druhé mapování
- 4 Z userspace vyzkoušejte
  - Prostudujte a spusťte `pb173/10/pb173.c`

API (opakování)

- `linux/mm.h`, `struct vm_area_struct`
- `int mmap(struct file *filp, struct vm_area_struct *vma)`
- `__get_free_page*` $\Rightarrow$ `remap_pfn_range`
- `vmalloc_user` $\Rightarrow$ `remap_vmalloc_range`


```
struct vm_operations_struct
```

```
void (*open)(struct vm_area_struct *vma);
```

```
void (*close)(struct vm_area_struct *vma);
```

```
int (*fault)(struct vm_area_struct *vma, struct vm_fault *vmf);
```

Přemapování roztroušených stránek

- Přes `remap_pfn_range` obtížně
- Při výpadcích stránek se mapují takové stránky jednotlivě
  - Každý ovladač má „page fault handler“
  - Háčky `struct vm_operations_struct` a v ní `fault`
- V `mmap/fault` je třeba zkontrolovat rozsahy a velikosti
  - Předtím to dělaly `remap_*_range` funkce
- `vma->vm_ops` se nastaví v `mmap`
  - Na strukturu s háčky (zejm. `fault`)
- `vma->vm_private_data`
  - Pro naše potřeby
  - K předání informací z `file_operations->mmap` do `vm_ops->*`

mmap po stránkách – příklad

```
int my_fault(struct vm_area_struct *vma, struct vm_fault *vmf)
{ /* my_data == vma->vm_private_data; */
  unsigned long offset = vmf->pgoff << PAGE_SHIFT;
  struct page *page;

  page = my_find_page(offset);
  if (!page)
    return VM_FAULT_SIGBUS;
  get_page(page);
  vmf->page = page;
  return 0;
}
```

```
struct vm_operations_struct my_vm_ops = { .fault = my_fault, };
```

```
int my_mmap(struct file *filp, struct vm_area_struct *vma)
{ /* don't forget to check ranges */
  vma->vm_ops = &my_vm_ops;
  vma->vm_private_data = my_data;
  return 0;
}
```

Mapování roztroušených stránek (součást domácího)

- 1 Předchozí příklad rozšiřte
- 2 Místo alokací dvoustránek alokujte 4 samostatné stránky
  - $2 \times \text{vmalloc\_user}(\text{PAGE\_SIZE})$ a $2 \times \text{\_\_get\_free\_page}$
- 3 Přemapujte stránky v mmap
  - Změna `remap_pfn_range` na `vma->vm_ops->fault`
- 4 Userspace program stejný
  - Funkčnost navenek musí být zachována

Potřebné podkroky

- Definice `int fault(struct vm_area_struct *vma, struct vm_fault *vmf);`
- Kontrola rozsahů v mmap (`end-start < 2*PAGE_SIZE` apod.)
- Definice `vm_ops` a přiřazení do `vma->vm_ops`